

Consiliul Superior al Magistraturii

Judecătoria CHIȘINĂU

(sediul Centru) MD-2001,

mun. Chișinău, bd. Șt. cel Mare și Sfânt 73

tel. 27.55.44

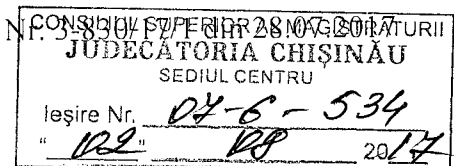
Высший Совет Magistraturы

Суд Кишинэу

(Офис Центру) MD-2001,

мун. Кишинэу, ул. Стефан чел Маре 73

тел. 27.55.44

Curtea Constituțională
a Republicii Moldova

mun. Chișinău,
str. A. Lăpușeanu 28

Prin prezenta, în conformitate cu art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, Judecătoria Chișinău, sediul Centru, Vă prezintă alăturat sesizarea cu privire la excepția de neconstituționalitate a prevederilor **Art. VIII** alin. (3) al Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 290 din 16.12.2016, Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 478-490 art. 964 din 30.12.2016.

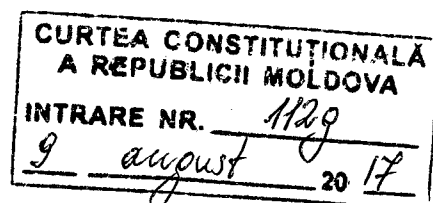
De asemenea, Vă prezentăm alăturat încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 28 iulie 2017, pronunțată în cauza civilă nr. 3-830/17 și cererea de chemare în judecată a lui cererea de chemare în judecată a Valentinei Jamba împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca, cu privire anularea actului administrativ și restabilirea dreptului încălcat.

Cu respect

Judecător

Valentin Lastavețchi

Î N C H E I E R E

28 iulie 2017

mun. Chișinău

Judecătoria Chișinău (sediul Centru)
Instanța compusă din
Președintele ședinței, judecătorul
Grefier

Valentin Lastavețchi
Diana Mămăligă

cu participarea:

reprezentantei reclamantei Valentina Jamba, avocatei Mariana Barașianț
(mandatul din 01 iunie 2017),

în absența reprezentanților părților Casei Naționale de Asigurări Sociale și
Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca, care au fost citați legal însă nu s-au
prezentat în ședința de judecată, nu au comunicat motivul absenței și nu au solicitat
amânarea procesului,

examinând în ședință publică cererea de ridicare a excepției de
neconstituționalitate, formulată de reprezentanta reclamantei, în cauza civilă în
procedura contenciosului administrativ la cererea de chemare în judecată a Valentinei
Jamba împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări
Sociale Soroca, cu privire anularea actului administrativ și restabilirea dreptului
încălcăt,

a c o n s t a t a t :

La 16.06.2017, Valentina Jamba s-a adresat Judecătoriei Chișinău (sediul
Centru) cu cerere de chemare în judecată împotriva Casei Naționale de Asigurări
Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca, cu privire anularea deciziei
CNAS nr. j-746 din 23.05.2017 și deciziei CTAS Soroca nr. 1-01/10-807 din
05.04.2017.

În ședință de judecată din 28 iulie 2017, reprezentanta reclamantei, avocata
Mariana Barașianț, a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor
Art. VIII alin. (3) al Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr.
290 din 16.12.2016, Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 478-490 art.
964 din 30.12.2016.

Autorul sesizării a invocat că normele indicate *supra* contravin art. art. 16, 46,
47 și 54 din Constituție.

Examinând demersul reclamantului cu privire la ridicarea excepției de
neconstituționalitate, instanța de judecată a ajuns la concluzia de a-l admite, din
următoarele motive.

În conformitate cu prevederile art. 12¹ Cod de procedură civilă, dacă în procesul
judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost
deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar
controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții
Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe
care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție. Din momentul emiterii de
către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și
pînă la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a
pricinii sau de executare a hotărârii pronunțate se suspendă.

Curtea Constituțională, prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, a statuat că “82. judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: (1) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție; (2) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; (3) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; (4) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. 83. Curtea reține că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.”

În temeiul articolului 135 alin. (1) lit. g) din Constituție, articolului 4 alin. (1) lit. g) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și articolului 4 alin. (1) lit. g) din Codul jurisdicției constituționale, rezolvarea excepțiilor de neconstituționalitate a actelor normative ține de competența Curții Constituționale.

Sub aspectul verificării întrunirii condițiilor stabilite de Curtea Constituțională prin Hotărârea nr. 2 din 9 februarie 2016, instanța de judecată constată că normele vizate de către reclamant constituie obiect al controlului de constituționalitate. De asemenea, instanța atestă că prevederile legale contestate de reclamant nu au mai făcut obiectul controlului de constituționalitate.

Din aceste considerente, ținând cont de faptul că normele solicitate a fi supuse controlului de constituționalitate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei deduse judecării, având în vedere că judecătorul nu trebuie să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a acestora, instanța va admite solicitarea reprezentantului reclamantului și ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor **Art. VIII** alin. (3) al Legii pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 290 din 16.12.2016, Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 478-490 art. 964 din 30.12.2016.

În conformitate cu art. 12¹, art. 269-270 Cod de procedură civilă, instanța de judecată,

d i s p u n e :

Se ridică excepția de neconstituționalitate a prevederilor **Art. VIII** alin. (3) al Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 290 din 16.12.2016, Monitorul Oficial al R. Moldova nr. 478-490 art. 964 din 30.12.2016.

Se suspendă procesul intentat la cererea de chemare în judecată a Valentinei Jamba împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale și Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Soroca, cu privire anularea actului administrativ și restabilirea dreptului încălcat.

Se remite Curții Constituționale prezenta încheiere, sesizarea, copia cererii de chemare în judecată, pentru a fi examinată conform competenței.

Încheierea nu poate fi atacată cu recurs.

Președintele ședinței
Judecător

Valentin Lastavețchi

28.07.2017

Către:

Judecătoria Chișinău sediul Centru
bd. Ștefan cel Mare 73, mun.Chișinău

Reclamant:

Valentina Jamba
str.Calea Bălțului 76 ap.51, or.Soroca
(în continuare – Reclamant)

Reprezentantul Reclamantului:

Mariana Barașianț
Avocat în C.A. "Mariana Barașianț"
bd. Ștefan cel Mare 69, mun.Chișinău
tel.069257066; mariana.barasiant@gmail.com

Pîrîți:

Casa Națională de Asigurări Sociale aRM
str.Gheorghe Tudor 3, mun.Chișinău
(în continuare – Pîrît 1 sau CNAS după caz)

Casa Teritorială de Asigurări Sociale Soroca
str.Ștefan cel Mare 20, or.Soroca
(în continuare – Pîrît 2 sau CTAS după caz)

Judecător: Valentin Lastavețchi.
Dosarul nr. 12-3-43339-22062017

CERERE

DE RIDICARE EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE

1. Pe rolul instanței se află cerere de chemare în judecată depusă de Reclamanta contra Pîrîților.
2. Prin această Cerere solicităm ridicarea excepției de neconstituționalitate în baza argumentelor expuse în continuare.
3. Obiectul acestui litigiu constă în dreptul Reclamantei la recalcularea pensiei și includerea perioadei de cotizare integral.
4. Este important că prin modificările introduse în Legea privind sistemul public de pensii nr. 156-XIV din 14.10.1998 se permite recalcularea cuantumului pensiei pentru limita de vîrsta persoanelor ce continuie să activeze în cîmpul muncii.
5. Dar, art.VIII Legii nr.290 din 16.12.2016 prin care s-au introdus modificările menționate este o prevedere discriminatorie, contrară Constituției Republicii Moldova și convențiilor internaționale. Argumentele detaliate în acest sens au fost expuse în Sesizarea atașată.
6. Considerăm că pentru examinarea justă și obiectivă a litigiului, este necesar ca Curtea Constituțională a Republicii Moldova să se expună asupra constituționalității articolului invocat mai sus.
7. Art.12¹ CPC prevede: (1) Dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

ÎN LUMINA CELOR EXPUSE MAI SUS, și în baza Constituției Republicii Moldova, art. 12¹ ș.a. Codului de Procedură Civilă al RM și altor norme legale relevante -----

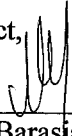
SOLICITĂM ONORATEI INSTANȚE:

1. să admiteți această Cerere.
2. să sesizați Curtea Constituțională în vederea verificării constituționalității art.VII Legii nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative.

Anexe:

1. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate.
2. Copia acestei Cereri pentru Pîrîți.

Cu respect,

_____
Mariana Barașianț
Avocat
Reprezentantul Reclamantei

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

**str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
Chișinău MD 2004,
Republica Moldova**

**SESIZARE
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE**

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit.g) din Constituție

I. AUTORUL SESIZĂRII

1. Nume, Prenume: Valentina Jamba.
2. Date de contact: str.Calea Bălțului 76 ap.51, or.Soroca; tel. 069774926.
3. Reprezentat de: Mariana Barașianț, avocat în C.A. "Mariana Barașianț".
4. Date de contact a reprezentantului: bd. Ștefan cel Mare 69 mun. Chișinău; tel. 069257066; e-mail: mariana.barasiant@gmail.com

II. OBIECTUL SESIZĂRII

Exercitarea controlului constituționalității următoarelor prevederi legale:

Legea nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, art. VIII:
(3) Punctul 25 din articolul III în partea ce ține de articolul 33 alineatul (1) litera c) și alineatul (4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vîrstă stabilite începînd cu 1 ianuarie 2017.

Care se referă la Legea nr.156-XVI din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii, și anume art. 33 „Reexaminarea drepturilor la pensie

(1) Reexaminarea drepturilor la pensie se efectuează în cazul:

[...]

c) persoanelor care continuă să activeze după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă.

[art.33 al.(1) lit. c) introdus prin LP290 din 16.12.16, MO478-490/30.12.16 art. 964; în vigoare 01.01.17]

[...]

(4¹) Pensionarii care activează sau au activat în cîmpul muncii după realizarea dreptului la pensie pentru limită de vîrstă în condițiile prezentei legi pot solicita reexaminarea pensiei nu mai des decît o dată la doi ani, cu condiția că pensia calculată conform formulelor din anexe, părți integrante ale prezentei legi, este mai mare decît pensia aflată în plată.

[art.33 al.(4¹) introdus prin LP290 din 16.12.16, MO478-490/30.12.16 art. 964; în vigoare 01.01.17]

[...].”

III. CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

1. Doamna Valentina Jamba este pensionară, cetățeană al Republicii Moldova, care pe parcursul a întregii viețe a lucrat pentru beneficiul societății, a achitat impozite, inclusiv contribuții în fondul social și fondul de pensii. În anul 2010 i-a fost conferită medalia Meritul Civic.
2. La data de 09.11.2006 dnei Valentina Jamba a fost stabilită pensia pentru limita de vîrstă, dar din motive obiective (mărimea pensiei foarte modestă, probleme de sănătate care necesită cheltuieli suplimentare) ea a continuat să lucreze.
3. În perioada anilor 2006 – 2012 dna Valentina Jamba a activat în calitate de profesor de informatică la Colegiul Tehnic Agricol din Soroca și concomitent a deținut funcția eligibilă de președinte a Organizației Teritoriale Soroca a Mișcării Ecologice din

Moldova. Din anul 2012 Reclamanta a activat la ÎCS „STRABAG” S.R.L. în calitate de specialist local pe mediu. La 20.07.2015 a fost angajată în baza contractului individual de muncă pe termen determinat pînă la 20.07.2017 la „MSF Inginerie & Construcții” S.R.L. tot în calitate de specialist local pe mediu.

4. Activînd în continuare în cîmpul muncii, dna Valentina Jamba a achitat cotizații stabilite în fondul de pensii și fondul social.
5. Conform informației eliberate de CTAS Soroca în perioada 01.11.2006 – 30.04.2017 dna Valentina Jamba a achitat contribuții individuale în suma totală de 40706,24 lei și contribuții de bază în suma totală de 157782,47 lei.
6. Mărimea pensiei primite de dna Valentina Jamba în anii 2011 – 2016 a constituit de la 1136,46 lei pînă la 1813,45 lei. Suma totală a pensiei primite în acești ani este 107251,86 lei pe cînd contribuții achitate au fost 135330,25 lei. Astfel pensia stabilită după 36 ani cotizare este plătită integral din contribuțiile proprii curente.
7. La data de 27.03.2017 dna Valentina Jamba a depus cerere către CTAS Soroca prin care a solicitat recalcularea pensiei stabilite. CTAS Soroca a eliberat răspuns cu nr.I-01/10-807 din 05.04.2017 prin care s-au respins cererile depuse.
8. Prin cerere prealabilă din 22.04.2017 dna Valentina Jamba a contestat la CNAS decizia emisă de CTAS Soroca și a solicitat anularea acestuia cu recalcularea pensiei inclusiv cu includerea stagiului de cotizare după anul 2006. Prin decizia/răspunsul a CNAS cu nr.j-746/17 din 23.05.2017, recepționată la data de 25.05.2017, a fost respinsă cerere prealabilă.
9. Dna Valentina Jamba, considerînd că i-a fost încălcat dreptul la pensia, s-a adresat în instanța de judecată, solicitînd anularea deciziilor și recalcularea pensiei cu includerea stagiului de cotizare integral.

IV. EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Considerăm că prevederile legală citată în punctul II acestei Sesizări (obiectul sesizării) contravine următoarelor prevederi constituționale:

- articolul 16 Constituției Republicii Moldova – Egalitate, care prevede: (1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului. (2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.
- Articolul 46 Constituției Republicii Moldova – Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia, care prevede: (1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului, sînt garantate. (2) Nimeni nu poate fi expropriat decît pentru o cauză de utilitate publică, stabilită potrivit legii, cu dreaptă și prealabilă despăgubire. (3) Avera dobîndită licit nu poate fi confiscată. Caracterul licit al dobîndirii se prezumă. ...
- articolului 47 Constituției Republicii Moldova – Dreptul la asistență și protecție socială, care prevede: (1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzînd hrana, îmbrăcăminte, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare. (2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrînețe sau

în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subzistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.

- Articolul 54 Constituției Republicii Moldova – Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți, care stabilește: (1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului. (2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției. (3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24. (4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Argumentarea neconstituționalității articolului VIII Legii nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative. Acest articol stabilește că recalcularea drepturilor la pensie în temeiul art.33 al. (1) lit c) și alin.(4¹) nr.156-XVI din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii se efectuează „doar” persoanelor care au obținut dreptul la pensie pentru limita de vîrstă și continuie să activeze după 01.01.2017:

În primul rînd considerăm că norma legală contestată este discriminatorie în esența sa. În Legea nr.489 din 08.07.1999 privind sistemul public de asigurări sociale este stipulat în art. 3 „Sistemul public de asigurări sociale se organizează și funcționează avînd ca principii de bază: [...] d) principiul obligativității, potrivit căruia persoanele fizice și juridice au, conform legii, obligația de a participa la sistemul public; **drepturile de asigurări sociale se exercită corelativ îndeplinirii obligațiilor;**[...]”. Aceste principii au fost preluate în art. 1¹ al.(2) a Legii nr.156-XVI din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii. Rezultă că persoanele care și-au realizat dreptul la pensie pentru limită de vîrstă și continuie să activeze, în condiții egale în fața legii, au obligația de a participa cu contribuțiile sale la formarea fondului de pensii public. Dar spre deosebire de obligație, conform art VIII Legii nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, dreptul la pensie poate fi reexaminat pentru a fi corelativ cu obligațiile executate „doar” persoanelor care și-au stabilit dreptul la pensie după 01.01.2017. În Legea nr.156-XVI din 14.10.1998 privind sistemul public de pensii este stipulat în art 15 al.(1) „Pensia pentru limită de vîrstă poate fi stabilită la împlinirea vîrstelor standart de pensionare prevăzute la art.41, cu condiția realizării stagiului de cotizare de 15 ani.” De aici rezultă că de fapt dreptul la reexaminare a pensiei o au „doar” persoanele care la 01.01.2017 nu au atins vîrsta de pensionare. Cei care la 01.01.2017 au vîrsta mai înaintată de vîrsta de pensionare standart sînt lipsiți de dreptul la calcularea suplimentară a pensiei reieșind din perioadă contributivă integrală, de fapt la dreptul de a avea cuantumul pensiei corelativ cu obligațiile executate. Or, deosebirea directă, la nivel de lege, a cetățenilor pe criteriu de vîrstă (*persoanele care au atins vîrsta de pensionare pînă la 31.12.2016 vs persoanele care au atins vîrsta de pensionare după 01.01.2017*) este evident contrară principiului fundamental care stabilește că toți suntem egali în fața legii.

În cauza *Stubbings și alții împotriva Regatului Unit*, CEDO a constatat că *există o discriminare în sensul art. 14 al Convenției atunci când persoanele aflate în situații identice sau comparabile se bucură de un tratament preferențial unele față de altele.*

La caz persoanele care au obținut dreptul de pensie pentru limita de vîrstă după 01.01.2017 se bucură de dreptul la recalcul (adică la adăugarea perioadei contributive după stabilirea pensiei pentru limita de vîrstă) în cazul în care continuie activitatea de muncă și achită contribuții, pe cînd persoanele care au obținut dreptul la pensie pentru limita de vîrstă mai devreme de data indicată și la fel continue să lucreze și la fel achită contribuții nu se bucură de acest drept.

Este important, că această deosebire stabilită de legiuitor nu reprezintă principiul ne-retroactivității legii, or din norma contestată rezultă că persoanele care continuie să lucreze după 01.01.2017, dar primesc pensia pentru limita de vîrstă din anii precedenți, nu se bucură de dreptul la recalcul nici pentru perioadă după 01.01.2017.

Considerăm că această situație este inadmisibilă într-un stat de drept, contravine Constituției Republicii Moldova, Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, dar și principiilor fundamentale unui stat care respectă drepturile și interesele cetățenilor săi.

Invocăm și contradicția între norma contestată și prevederile constituționale ce țin de dreptul de proprietate.

Menționăm că art.4 Legii privind sistemul public de pensii prevede: (1) Pensiile stabilite în conformitate cu prezenta lege se plătesc din fondul de pensii.

Art.5 aceleași Legi prevede: (1) În sistemul public, stagiul de cotizare însumează toate perioadele contributive.

Astfel, în primul rînd, se constată o contradicție evidentă între normele legale – pe de o parte legiuitorul stabilește că în stagiul de cotizare se includ toate perioade contributive, pe de altă parte limitează aceste perioade atît în timp, cît și pe cercul de persoane.

În speța, dna Valentina Jamba continue să lucreze, achită din salariul său contribuții în fondul de pensii, dar i se refuză la includerea acestei perioade contributive în baza de calcul a pensiei pentru limita de vîrstă.

În Hotărîrea Curții Constituționale nr.19 din 18.10.2011 Înalta Curtea a statuat că:

30. Curtea Constituțională reține că, dacă la început *Curtea Europeană asimilat dreptul la prestații sociale unui drept de proprietate*, în sensul articolului 1 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană, doar în cazul persoanelor care au plătit contribuții la un sistem de protecție socială (*Müller v. Austria*, decizia din 16 decembrie 1974), ulterior jurisprudența acesteia a evoluat, nu fără de ambiguități în ceea ce privește prestațiile noncontributive, spre o protecție mai largă.

31. În acest context, în cauza *Stec și alții v. Marea Britanie* (decizia de admisibilitate din 6 iulie 2005) Marea Cameră a Curții Europene a statuat, cu valoare de principiu, că:

„[...] 54. *Atunci cînd un Stat Parte pune în aplicare o legislație care prevede plata automată a unei prestații sociale* – indiferent dacă acordarea acestei prestații depinde sau nu de plata prealabilă a contribuțiilor – *această legislație trebuie să fie considerată ca generînd un interes patrimonial* ce ține de domeniul de aplicare al articolului 1 din Protocolul nr. 1 pentru persoanele care îndeplinesc cerințele sale.[...]”

În Hotărîrea Curții Constituționale nr.19 din 19.07.2016, dosarul nr. 67g/2016, Înalta Curtea a constatat, precum și CEDO în cauza Gaygusuz contra Austriei (Hotărîrea din 16.09.1996), că pensia constituie un drept patrimonial în sensul art.1 din Protocolul 1 al Convenției.

În Hotărîrea Curții Constituționale din 19.07.2016, menționate mai sus, Înalta Curtea a statuat că " 53. *Totodată, trebuie să existe un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele folosite și scopul urmărit prin orice măsură de natură a priva o persoană de proprietatea sa (James și alții v. Regatul Unit, hotărîrea din 21 februarie 1986). Echilibrul cerut nu va fi realizat în cazul în care persoanei în cauză îi revine suportarea unei sarcini individuale excesive (Maggio și alții v. Italia, precitat supra, § 57).*"

În această ordine de idei, prin norma contestată se limitează dna Valentina Jamba în dreptul său de a beneficia de dreptul de a fi inclusă toată perioadă contributivă în formula de calcul a pensiei, de dreptul la recalcul pensiei pentru limita de vîrstă, ceea ce contravine Constituției Republicii Moldova nu numai ca comportament discriminatoriu, ci și ca lezarea dreptului la proprietate garantat.

Or, rezultă că dna Valentina Jamba, la caz, continuie să achite contribuții, reținute din salariul său (care constituie drept patrimonial), dar în schimb nu beneficiază de pensia integrală, cu includerea întregii perioade de activitate, prin ce îi este lezat dreptul fundamental la proprietate, dintr-un singur motiv – că a atins vîrstă de pensionare mai devreme decît alți cetățeni.

În aceste circumstanțe apare întrebare rezonabilă – în ce scop sunt utilizate contribuțiile achitate de dna Valentina Jamba? Or, obligația sa de solidaritate a fost deja executată de dna Valentina Jamba pe parcursul vieții sale. Scopul reținerii din salariului a contribuțiilor respective este formarea fondului de pensii pentru a beneficia de această pensie la bătrînețe. Principiul solidarității în sistemul social are următorul sens "eu din salariul meu achit azi pensiile celor care au ajuns la vîrstă de pensionare, ca fiind la bătrînețe să am dreptul la și să primesc pensia din contribuțiile achitate de următoarele generații", iar în cazul dnei Valentina Jamba rezultă că ori ea singura își achită pensia din contribuții vărsate în prezent, ori aceste contribuții sunt utilizate în alte scopuri decît cele stabilite de lege.

În Hotărîrea Curții Constituționale nr.19 din 19.07.2016, dosarul nr. 67g/2016, Înalta Curtea face referire la cauza Muller versus Austria, în care (precum și în alte cauze) s-a decis că "o reducere substanțială a nivelului pensiei ar putea fi considerată ca afectînd substanța dreptului de proprietate și chiar a însuși dreptului de a rămîne beneficiar al sistemului de asigurare la bătrînețe". CEDO în mai multe spețe operează cu noțiunea de "speranța legitimă" care înseamnă dreptul fiecărei persoane la coerența și siguranța legislativă, adică posibilitate reală de a-și păstra și apăra drepturile în temeiul legii.

La speța dna Valentina Jamba este lipsită de această speranță legitimă de a valorifica contribuțiile sale în pensia pentru limita de vîrstă și diminuarea nejustificativă a mărimii pensiei stabilite (prin ne-includerea perioadei contributive integral) contravine atît dreptului constituțional la apărarea dreptului la proprietate cît și art.47 Constituției Republicii Moldova.

În Hotărîrea Curții Constituționale din 19.07.2016, menționate mai sus, Înalta Curtea a reiterat că "... **implementarea prevederilor legale nu poate fi în conflict cu principiile constituționale, astfel încât normele legale relevante nu pot nega și nici stinge drepturile sociale garantate constituțional. Astfel, la punerea în aplicare a dispozițiilor constituționale ce garantează drepturile sociale, legiuitorul trebuie să respecte articolul 54 alin. (4) din Constituție, care**

prevede că, la angajarea dispozițiilor referitoare la restrângerea drepturilor și a libertăților fundamentale, existența și substanța acestor drepturi și libertăți trebuie să fie păstrată [a se vedea Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 10 aprilie 2012, § 25]”.

În concluzie, considerăm că art.VIII alin.(3) Legii nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative contravine normelor constituționale citate mai sus.

V. CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În baza argumentelor expuse, solicităm Înaltei Curții recunoașterea neconstituționalității prevederilor art.VIII alin.(3) Legii nr. 290 din 16.12.2016 pentru modificarea și completarea unor acte legislative, care prevede: Punctul 25 din articolul III în partea ce ține de articolul 33 alineatul (1) litera c) și alineatul (4¹) se aplică în cazul pensiilor pentru limită de vîrstă stabilite începînd cu 1 ianuarie 2017.

VI. DOCUMENTE ANEXATE

Toate actele ce confirmă cele indicate în această Sesizare sunt atașate la Cerere de chemare în judecată depusă la Judecătoria Chișinău sediul Centru.

VII. DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

mun. Chișinău

semnătura: /Mariana Barașianț, avocat/